

Sygn. akt III U 738/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 listopada 2013r. w Suwałkach

sprawy **I. N.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej

w związku z odwołaniem I. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 27 sierpnia 2013 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że I. N. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu od dnia 29 marca 2013r., a także podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 8 kwietnia 2013r.

Sygn. akt III U 738/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 27.08.2013r. stwierdził, że **I. N.** z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od dnia 29.03.2013r. i nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 8.04.2013r.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585), obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym podlegają osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność. Obowiązek ubezpieczeń społecznych osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą powstaje z dniem rozpoczęcia działalności rodzącej obowiązek ubezpieczenia, a ustaje z dniem zaprzestania wykonywania tej działalności z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej – art. 13 pkt. 4 w/pow. Ustawy. Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi,

ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie na swój wniosek – art. 11 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

I. N. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego od 29.03.2013r., natomiast do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 8.04.2013r. W okresie od marca 2013r. do maja 2013r. deklarowała podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odpowiednio: za marzec 2013r. w kwocie 46,45 zł (bez ubezpieczenia chorobowego), za kwiecień 2013r. – 9.225,75 zł, zaś za maj 2013r. – 8.928,15 zł.

Zgromadzony jednak w sprawie materiał dowodowy nie pozwala przyjąć, że I. N. rozpoczęła od 29.03.2013r. prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Z Centralnej Ewidencji Działalności wynika, iż wskazała przeważającą działalność gospodarczą jako sprzedaż detaliczna odzieży, prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach. Natomiast nie posiada punktu sprzedaży, a nawet przystosowanego pomieszczenia w domu do prowadzenia działalności. Przedstawiony świadek P. L. jest znajomym, który jednorazowo – jak twierdził – dokonał u I. N. zakupu towaru. Ze złożonych wyjaśnień oraz przedłożonego zamówienia z dnia 3.04.2013r. i faktury VAT za zakupiony towar nr (...)z dnia 4.04.2013r. wynika, że tylko jeden raz I. N. dokonała zakupu towaru. Ze względu też na zakupiony asortyment Zakład uważał, że był to towar na potrzeby rodziny I. N.. Potwierdza to również analiza wysokości poniesionych przez I. N. kosztów związanych z organizacją działalności gospodarczej: 200 zł opłaty za usługi rachunkowe za kwiecień i maj 2013r., 546,74 zł opłaty za zakupiony towar, 50,49 zł opłaty za pośrednictwo (usługi (...)) oraz przychody wg ewidencji sprzedaży bezrachunkowej: 141,60 zł za kwiecień 2013r. i 363 zł za maj 2013r.

Wątpliwości budzi też fakt, że I. N., będąc w zaawansowanej ciąży, zgłosiła rozpoczęcie działalności gospodarczej, deklarując do podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, kwotę w wysokości nieadekwatnej do osiągniętych przychodów z tytułu prowadzonej działalności. Tymczasem z orzecznictwa sądowego wynika, iż obowiązek ubezpieczenia wynika z faktycznego prowadzenia działalności. Natomiast kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem czy zgłaszaniem przerw w tej działalności mają znacznie w sferze dowodowej, nie przesądzają same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Osoby więc faktycznie nie prowadzące takiej działalności nie polegają ubezpieczeniu społecznemu, nawet jeżeli dokonały wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Zgłoszenie rozpoczęcia działalności lub jej zawieszenie ma znaczenie, jak wskazuje Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22.02.2010r., sygn. akt I UK 240/09, jedynie jako domniemanie faktyczne. Nie wyklucza to więc możliwości przeprowadzenia dowodu przeciwnego (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18.11.2011r., I UK 156/11).

Zgromadzone zaś w sprawie dowody przeczą tezie, że I. N. faktycznie wykonywała działalność gospodarczą od 29.03.2013r. do dnia porodu, tj. 29.05.2013r., zatem Inspektorat uznał, iż jej zamiarem było uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego po urodzeniu dziecka. Stąd dokonała zgłoszenia działalności gospodarczej w organie ewidencyjnym ((...)), faktycznie tej działalności nie prowadząc.

Zakład wskazał też, że samo zawarcie umowy z biurem rachunkowym, założenie konta bankowego i jednorazowy zakup artykułów przez Internet nie może świadczyć o rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności. Zgodnie natomiast z art. 58 § 2 kc, nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Przyjęcie na podstawie zebranych materiałów, że I. N. wykonywała działalność gospodarczą, narusza zasady współżycia społecznego.

W związku więc z tym, iż I. N. od 29.03.2013r. nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej, tym samym nie podlega z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

W odwołaniu od tej decyzji I. N. zarzuciła jej niewyjaśnienie istniejącego stanu faktycznego, błędną ocenę zebranego materiału dowodowego i w jej następstwie wydanie rozstrzygnięcia niezgodnego z rzeczywistym stanem sprawy.

Wskazała, że decyzję wydano z naruszeniem art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez bezpodstawne stwierdzenie, iż nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu oraz art. 58 § 2 kc z uwagi na powołanie tego przepisu na bliżej nieokreślonych zasadach współżycia społecznego. Wydano ją wbrew orzecznictwu sądowemu przywołanemu w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji – wyrok Sądu Najwyższego z 22.02.2010r. sygn. akt I UK 240/09, wyrok Sądu Najwyższego z 18.11.2011r., sygn. akt I UK 156/11, gdyż nie przeprowadzono dowodu przeciwnego na dowody przedłożone przez nią w prowadzonym postępowaniu, zastępując je odmienną, dowolną oceną dowodów w sprawie.

Wniosła o przeprowadzenie dowodu z oględzin lokalu mieszkalnego (miejsca prowadzenia działalności gospodarczej) przy ul. (...) w S. na okoliczność wykazania, iż w lokalu tym możliwe jest prowadzenie sprzedaży towarów, w tym sprzedaży za pośrednictwem Internetu oraz o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność wykazania, iż towar zakupiony na podstawie faktury VAT nr (...) z dnia ... został zaksięgowany w dokumentach księgowych jako sprzedany w okresie po 4.04.2013r. w ramach prowadzonej działalności, ponadto dopuszczenie dowodu z dokumentów, tj. wniosku o wpis do (...), aktualnego wydruku (...), deklaracji zgłoszeniowych do ZUS (ZUS P ZUA, ZUS P ZWUA, ZUS P ZUA), ewidencji przychodów za okres od 29.03.2013r., zestawienia płatności, faktury VAT nr (...) z 4.04.2013r. (w aktach sprawy), dowodów z opłaty składek ZUS z 8.04.2013r. za marzec 2013r. i z 9.05.2013r. za kwiecień 2013r. oraz z płyty CD - na okoliczność ustalenia, że prowadziła działalność gospodarczą, w tym za pośrednictwem Internetu pod nick'iem (...), z wykorzystaniem rachunku bankowego oraz lokalu przy ul. (...) w S., a nadto dopuszczenia dowodu z przesłuchania świadków – J. K. i P. L. na okoliczność wykazania, że wskazywane w dokumentach księgowych przychody zostały faktycznie osiągnięte przy sprzedaży w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

W uzasadnieniu odwołania bliżej wywodziła, że z pola widzenia organu rentowego uszła okoliczność o prowadzeniu działalności w szerszym zakresie. Zgodnie ze zgłoszeniem przedmiotu działalności w (...), wykonywana przez nią działalność została sklasyfikowana według kodów (...) jako: (...) – Sprzedaż detaliczna zegarków, zegarów i biżuterii prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach; (...) – Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną używanych książek, pozostałych artykułów używanych, antyków, prowadzoną przez domy aukcyjne; (...) – Podklasa ta obejmuje sprzedaż detaliczną dowolnego towaru drogą zamówienia pocztowego, dowolnego produktu przez Internet, bezpośrednio przez telewizję, radio i telefon, prowadzoną na aukcjach internetowych. Wskazała też, że samo rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej w okresie ciąży nie jest w żadnym zakresie sprzeczne z prawem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13.03.2013r., III AUa 1542/12, Lex nr 1311944), a prowadzenie działalności gospodarczej obejmuje zarówno okresy faktycznego wykonywania usług, jak też okresy wykonywania innych czynności związanych z działalnością, takie jak poszukiwanie nowych klientów, utrzymywanie firmowego konta, wynajmowanie pomieszczeń, w których prowadzone mogą być czynności związane z działalnością, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13.12.2012r., III AUa 1059/12, Lex 1246622).

Podiała także, że organ rentowy przekroczył swoje uprawnienia także orzekając w kwestii oceny zasad ustalania podstawy wymiaru zasiłku przysługującego ubezpieczonym nie będącym pracownikami. Powołała się w tym względzie na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.04.2012r., I UZ 350/11, który stwierdził, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą z 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Lex nr 1215610).

Ponadto podniosła, że zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21.04.2010r., II UZP 1/10, ZUS nie może podważać zasadności podniesienia podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe nawet w sytuacji, gdy nastąpi to tuż przed przewidywalną datą uzyskania prawa do zasiłku, a po okresie pobierania zasiłku podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe została ponownie obniżona. Tym samym ZUS nie ma prawa do odmowy wypłaty świadczenia, którego wysokość jest ustalona z uwzględnieniem składek opłaconych od podwyższonej podstawy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie należało uznać za uzasadnione.

W sprawie zgodzić się mianowicie należy w pełni z odwołującą się. Sąd Okręgowy w Suwałkach w pełni bowiem podziela wskazane stanowisko Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w wyroku z dnia 13.03.2013r., III AUa 1542/12 (Lex nr 1311944), że samo rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej w okresie ciąży nie jest w żadnym zakresie sprzeczne z prawem. W każdym więc momencie ciąży można rozpocząć działalność gospodarczą, rejestrując ją i załatwiając inne z nią związane formalności, jak wskazane przez odwołującą się. Takich zresztą dochowała, zakładając przy tym stosowne konto bankowe, a nawet zawierając umowę z biurem rachunkowym na prowadzenie obsługi finansowej. Rozpoczęła też działalność gospodarczą, jeżeli zakupiła towar na fakturę i go rozprowadzała. Faktem jest, że towar był zakupiony za niedużą kwotę, a stąd i obroty nie były duże. Nie może on jednak decydować, że I. N. nie rozpoczęła działalności gospodarczej. Wszakże były to pierwsze miesiące prowadzenia przez nią działalności gospodarczej i w tej sytuacji trudno wymagać, aby tak od razu rozpoczęła działalność gospodarczą w dużo szerszym zakresie zwłaszcza, że była w ciąży. Można zresztą prowadzić działalność gospodarczą w wąskim zakresie i z małym obrotem. Przepisy prawa tego nie zabraniają. Poza tym trzeba zauważyć, że osoba rozpoczynająca działalność gospodarczą musi najpierw wejść na rynek i w związku z tym prowadzić działalność roztropnie i rozważnie. Na rozprawie przy tym odwołująca się złożyła 17 wydruków maili, świadczących o prowadzonej sprzedaży internetowej. W związku z tym trudno uznać, aby odwołująca się nie prowadziła działalności gospodarczej zwłaszcza, że prowadzenie działalności gospodarczej obejmuje zarówno okresy faktycznego wykonywania usług, jak też okresy, co podniosła słusznie w odwołaniu, wykonywania innych czynności związanych z działalnością, takie jak poszukiwanie nowych klientów, utrzymywanie firmowego konta, wynajmowanie pomieszczeń, w których prowadzone mogą być czynności związane z działalnością, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych. Kwestie te podkreślił też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 14.09.2007r., II UK 35/07 (Lex 483284), w którym stwierdził, że okres, w którym prowadzący działalność poszukuje klientów na swoje usługi i nie osiąga z tego przychodów, nie oznacza, że zaprzestał jej wykonywania, i nie powoduje uchylecia obowiązku ubezpieczenia społecznego. Tak też stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6.11.2008r., II UK 85/08. Niewykonywanie działalności w czasie oczekiwania na kolejne zamówienie, czy też w czasie ich poszukiwania, nie oznacza zaprzestania prowadzenia takiej działalności i nie skutkuje uchyleciem obowiązku ubezpieczenia społecznego.

Tymczasem odwołująca się wskazanymi wyżej dowodami wykazała, że prowadziła działalność gospodarczą, co też potwierdził świadek P. L., który dokonał u odwołującej się zakupu ubranek dla dziecka. Bez potrzeby więc było prowadzenie jeszcze dowodów z oględzin pomieszczeń i opinii biegłego z zakresu rachunkowości. Odnośnie pomieszczenia do sprzedaży towarów, tj. „sklepu”, dodać należy, że w zakresie sprzedaży internetowej typowy sklep nie jest niezbędny.

Jeżeli natomiast chodzi o zadeklarowaną kwotę jako podstawę wymiaru składek, to odwołująca się mogła taką wskazać, jaką podała. Słusznie tu wskazała, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą z 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W tej kwestii wypowiedział się zresztą tak samo Sąd Najwyższy i w innych swoich orzeczeniach, nie tylko przytoczonych przez odwołującą się. Wskazał zresztą w nich, że odnośnie deklarowanej kwoty jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zasady współżycia społecznego nie mają znaczenia.

Z tych względów Sąd Okręgowy w Suwałkach na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że I. N. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu od dnia 29.03.2013r., a także podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 8.04.2013r.

Trzeba wszakże mieć na uwadze, że w sytuacji gdyby odwołująca się nie była w ciąży i nie deklarowała aż tak wysokiej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, to z pewnością byłaby uznana za prowadzącą działalność gospodarczą i zobowiązana do opłacania składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne. Trudno jej byłoby bowiem wytłumaczyć się, że działalności gospodarczej nie prowadzi, skoro ma ją zarejestrowaną, ma umowę na prowadzenie rachunkowości, dokonała zakupu towarów i rozpoczęła jego sprzedaż drogą internetową. Przecież uznanie w takim stanie rzeczy, że tej działalności nie prowadzi, przeczyłoby logice rozumowania. Z faktu tymczasem, że skorzystała z możliwości przewidzianej prawem co do deklaracji wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne nie można czynić jej jakiegokolwiek zarzutu. Ustawodawca taką możliwość przewidział i nie można jej nie zaakceptować.

PW/mmw